

(aangepast) Inrichtings-plan Landgoed Fleringerveld 1

In het kader van de Overijsselse Bossenstrategie

Bosgroep Noord-Oost Nederland

(aangepast) Inrichtingsplan Landgoed Fleringerveld 1

In het kader van de Overijsselse Bossenstrategie

Colofon

Opdrachtgever:
Contactpersoon:
Titel: (aangepast) Inrichtingsplan Landgoed Fleringerveld 1
In het kader van de Overijsselse Bossenstrategie
Status: Definitief
Datum: 8 december 2023
Auteurs: Ing.
Kaartmateriaal: Ing.
Foto's: Ing.

Projectnummer: 22.30.760.12.23319

© Bosgroep Noord-Oost Nederland u.a.
Balkerweg 48a
7738 PB Witharen
t (0523) 74 57 00
e noordoostnederland@bosgroepen.nl
www.bosgroepen.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Omschrijving uitgangssituatie	5
2.1	Kadastrale situatie	5
2.2	Ligging terrein	5
2.3	Bodem	6
2.4	Hoogte/helling	7
2.5	Grondwaterstanden	8
2.6	Archeologische waarden	9
2.7	Landschap	10
2.8	Aanwezige natuurwaarden	11
2.9	Wegen, paden en waterlopen	11
2.10	Kabels en leidingen	11
2.11	Eisen vanuit de regeling	11
2.11.1	Bestemming	12
2.11.2	Toestemming gemeente	12
2.11.3	Overleg omwonenden	12
2.11.4	Aanplant inheemse soorten	12
3	Inrichtingsplan	13
3.1	Landschappelijk inpassing	13
3.2	Aan te leggen bostypen	13
3.3	Beplantingsplan	14
3.4	Eisen aan plantmateriaal	14
3.5	Maatregelen	15
3.5.1	Bodemvoorbereiding	15
3.5.2	Wildwerende maatregelen	15
3.5.3	Nazorg	15
4	Toekomstige ecologische ontwikkeling	16
<i>Bijlage 1</i>	Kadastrale situatie	17
<i>Bijlage 2</i>	Inrichtingsplan	18
<i>Bijlage 3</i>	Beplantingsplan	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De eigenaren van landgoed Fleringerveld 1 willen meewerken aan bosuitbreiding op het eigendom. Deze bosontwikkeling wordt gerealiseerd in het kader van de Overijsselse Bossenstrategie, welke een nadere uitwerking is van de landelijke Bossenstrategie. De ambitie van de Bossenstrategie is dat er in Nederland in 2030 10% meer bos is. Bosuitbreiding is nodig om de klimaatdoelen te realiseren (vastlegging van koolstof) en draagt bovendien bij aan verhoging van de biodiversiteit en aan een gezondere leefomgeving.

In eerste instantie was een inrichtingsplan opgesteld waarvoor ook een bestemmingsplanwijzigingsprocedure was opgestart. Echter er bleek in de omgeving weerstand te zijn op dat plan, waarna het plan in overleg met de omgeving is aangepast. Dit aangepaste plan heeft draagvlak gekregen vanuit de omgeving.

1.2 Leeswijzer

In het voorliggend inrichtingsplan wordt in hoofdstuk 2 de uitgangssituatie beschreven. Dit hoofdstuk kan worden gebruikt bij een inpassingsplan voor de bestemmingsplanwijziging. Het hoofdstuk 3 is het daadwerkelijke inrichtingsplan. Binnen dit inrichtingsplan wordt aangegeven welke bostypen ontwikkeld kunnen worden. Hiervoor wordt een analyse van de biotische en abiotische factoren gemaakt. Daarnaast worden ook de uit te voeren inrichtingsmaatregelen voor het ontwikkelen van de bostypen beschreven. Als laatste hoofdstuk (hoofdstuk 4) zal de toekomstige ecologische ontwikkeling beschreven worden.

2 Omschrijving uitgangssituatie

2.1 Kadastrale situatie

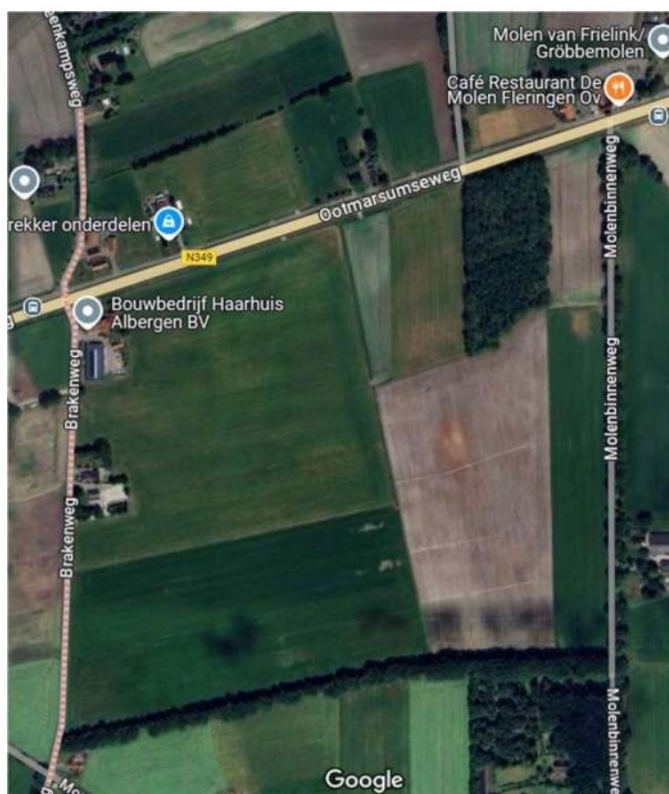
De aan te planten percelen zijn bekend onder de kadastrale nummers Tubbergen 02 H 8233 en Tubbergen 02 G 3004. In bijlage 1 is een kaart met de kadastrale gegevens weergegeven inclusief de aan te planten oppervlakte. De percelen zijn onderdeel van landgoed Fleringerveld 1 en worden hieronder verder weergegeven. NAW-gegevens van de eigenaar:

Naam object:	Landgoed Fleringerveld 1
Eigenaar:	[REDACTED]
Adres:	[REDACTED]
Postcode en plaats:	[REDACTED]
Contactpersoon:	[REDACTED]
E-mail:	[REDACTED]
Kadastrale gegevens:	TBG02 H 8233, TBG02 G 3004
Kadastrale oppervlakte (m2):	28.505, 97.030
Oppervlakte aan te planten (m2):	15.100, 5.000
Totaal oppervlakte aan te planten (ha)	2,1
Huidige bestemming:	Agrarisch
Dubbele bestemming:	Waarde – archeologisch 4
Toekomstige bestemming:	Bos

2.2 Ligging terrein

De aan te planten percelen op Landgoed Fleringerveld 1 zijn samen 2,1 hectare groot waarvan de gehele oppervlakte wordt aangeplant met bomen en struiken. De percelen liggen ten zuiden van de Ootmarsumseweg in Fleringen, gemeente Tubbergen. De percelen worden verder begrenst door de Molenbinnenweg (oostzijde), landbouwpercelen (noord-, en west) en een houtwal (zuidzijde). Figuur 1 laat de ligging van de aan te planten percelen zien. De percelen zijn geen onderdeel van en grenzen niet aan het Natuurnetwerk Nederland of Natura 2000. De percelen worden overwegend gebruikt als grasland (Engels raaigras) en akkerland.

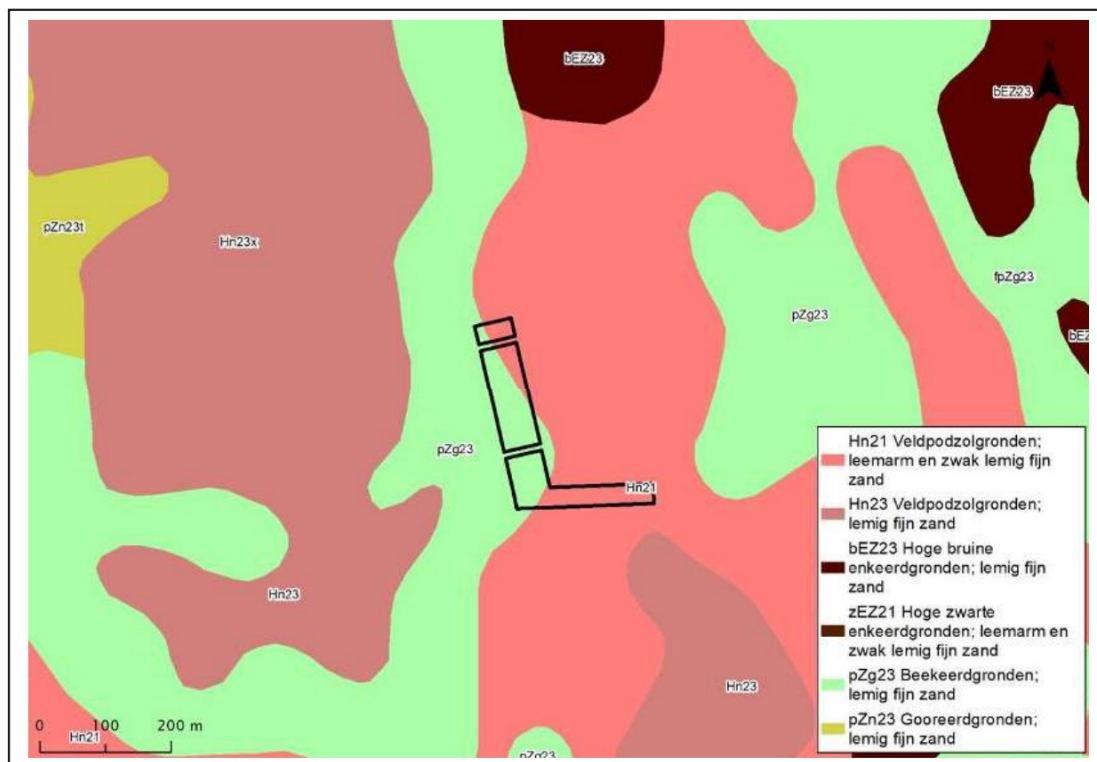
Figuur 1: Ligging van de percelen waar de maatregelen zullen plaatsvinden (Bron: Google maps)

2.3 Bodem

De bodems in het gebied zijn uiteenlopend en gevarieerd (zie figuur 2).

Figuur 2: De bodemkaart laat de bodemtypes in het gebied zien.

De bodems van de percelen lopen uiteen van veldpodzol- tot beekeerdgronden. De laagstgelegen terreindelen (niet altijd te zien in het veld) worden geclassificeerd als een beekeerdgrond (bodemcode pZg23). Beekeerdgronden komen veelal voor in beekdalen en zijn opgebouwd uit een dekzand met een humusrijke toplaag (zie figuur 3). Het dekzand bestaat uit zwak tot sterk lemig fijn zand

De hogere terreindelen bestaan uit veldpodzolen (bodemcode Hn21). Deze bodem heeft een licht zichtbare inspoelingslaag onder de bouwvoor (zie figuur 4). De bodem bestaat uit zwak tot sterk lemig fijn zand en is goed water doorlatend.

Beide bodems behoren tot de hydrozandgronden wat wil zeggen dat ze onder invloed staan van wisselende grondwaterstanden. In paragraaf 2.5 wordt hier verder op ingegaan.

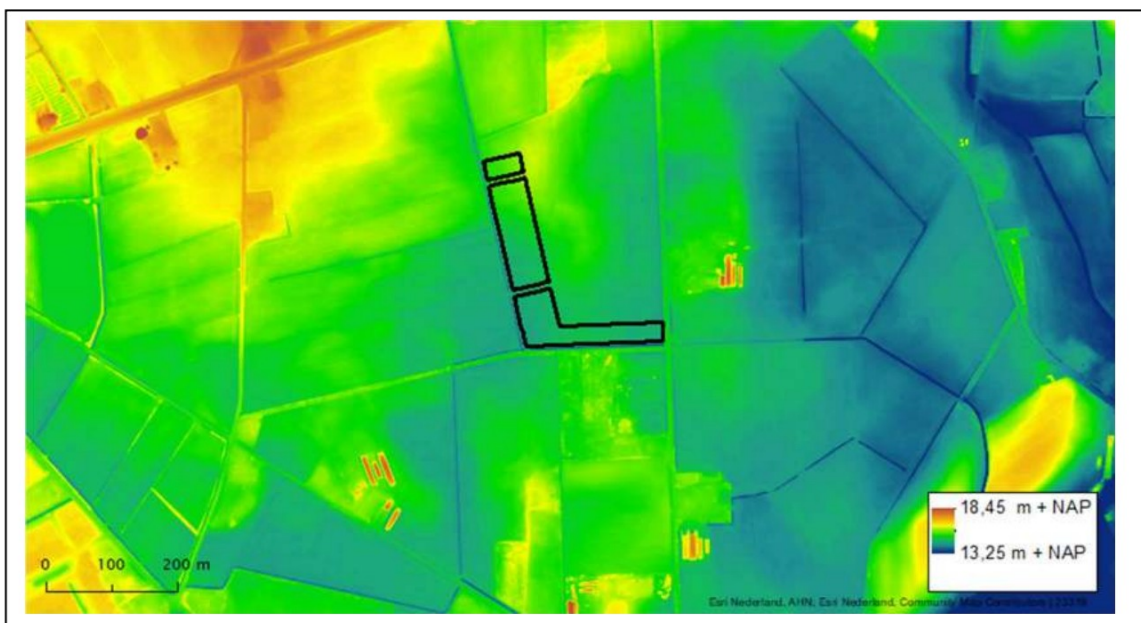
Figuur 3: Het bodemprofiel van de beekerdgrond welke volledig uit zand bestaat. De bovenste 20 cm bestaat heeft zichtbaar een hoger organisch stofgehalte.

Figuur 4: Het bodemprofiel van de veldpodzolgrond. Onder de eerste 20 cm (rechtsboven) is een inspoelingslaag te zien.

2.4 Hoogte/helling

De hoogtekaart (zie figuur 5) laat zien dat er geen grote hoogteverschillen aanwezig zijn in het terrein.

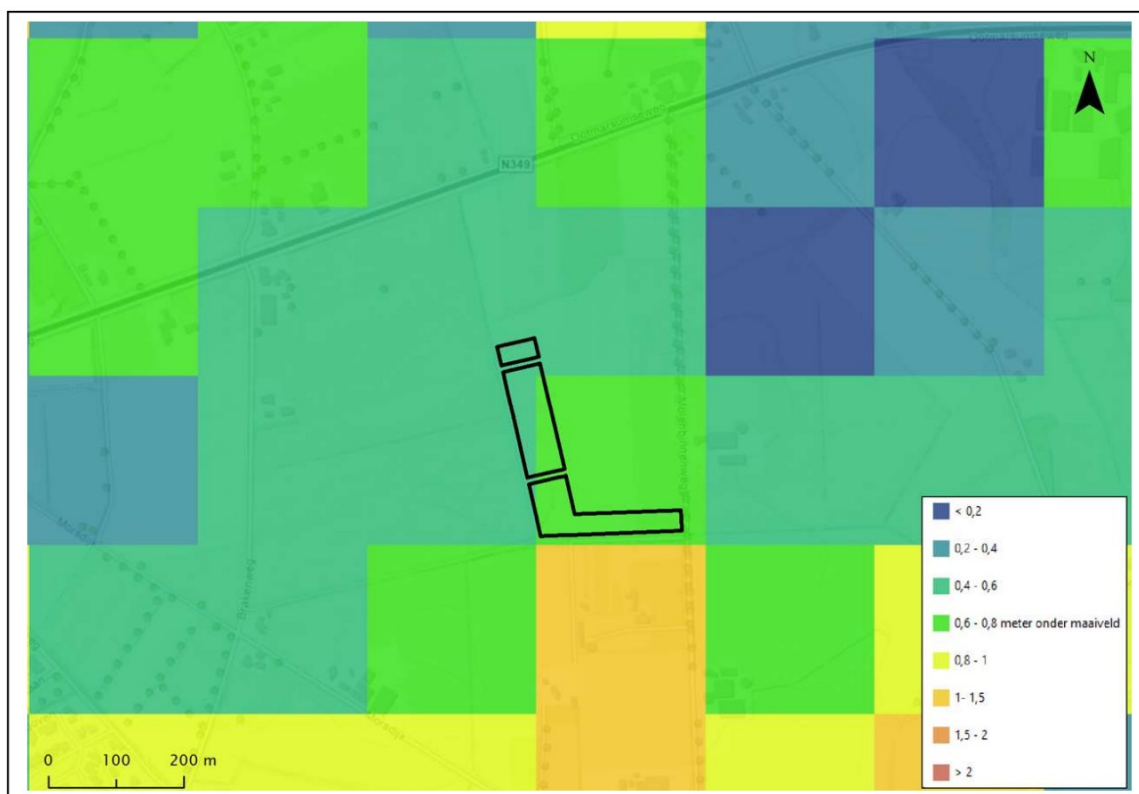

Figuur 5: De hoogtekaart van het gebied.

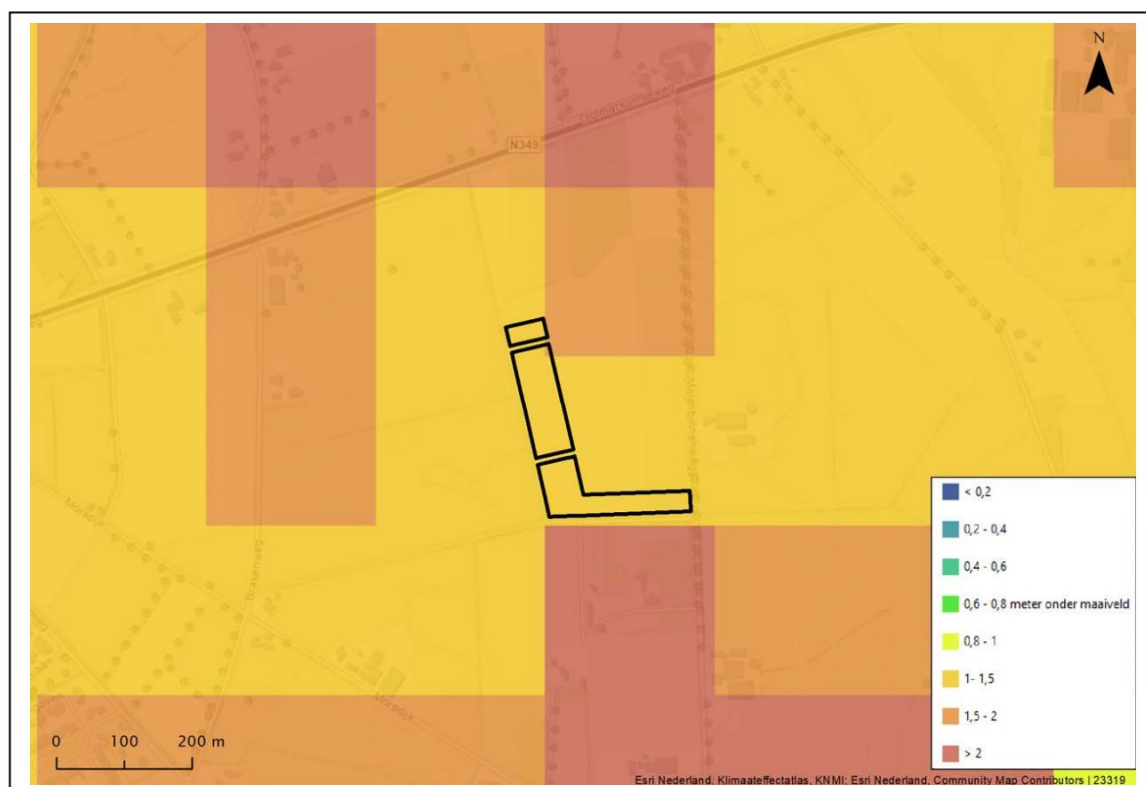
2.5 Grondwaterstanden

Grondwaterstanden hebben in het betreffende gebied invloed op het aan te planten bos, omdat de meeste terreindelen onder invloed van grondwater staan tijdens de natste periode van het jaar. Door het jaar heen fluctueren de grondwaterstanden. De GHG (zie figuur 6) treedt op in natte periodes, in de praktijk is dit in de winter en vroege voorjaar. De GLG (zie figuur 7) treedt op in droge perioden. Op de lagere terreindelen varieert de GHG tussen de 40 en 60 cm onder maaiveld.

Op de lagere terreindelen varieert de GLG rond de 60 cm onder maaiveld. Op de hogere terreindelen zakt het grondwater in de zomer weg naar een niveau van 100 tot 120 onder maaiveld.

Figuur 6: De GHG laat zien dat het grondwater gemiddeld 40 tot 80 cm onder maaiveld staat tijdens de natste periode van het jaar.

Figuur 7: De GLG laat zien dat het grondwater 100 tot 150 cm onder maaiveld wegzakt tijdens de droogste periode van het jaar.

2.6 Archeologische waarden

De Atlas van Overijssel laat zien dat de archeologische verwachtingen op de aan te planten percelen laag is. Vanuit het bestemmingsplan is een dubbelbestemming met "Waarde – Archeologie 4" toegekend. Omdat het perceel een lage archeologische verwachting en waarde heeft, is nader onderzoek niet nodig.

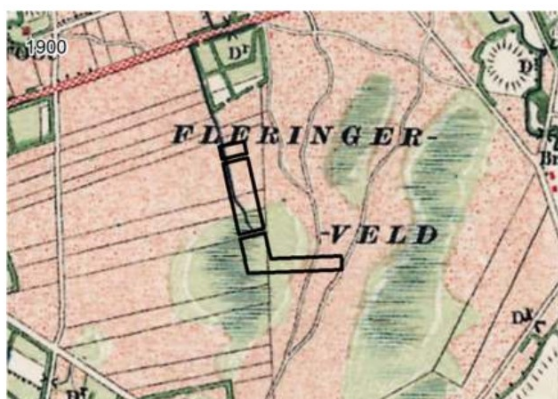
2.7 Landschap

Het landschap heeft een open karakter vanwege het huidige agrarische gebruik (zie figuur 8). Er zijn enkele landschapselementen en kleine bospercelen in de omgeving aanwezig. Boomsoorten die voorkomen zijn zomereik, Amerikaanse eik, zwarte els en berk. Daarnaast zijn er struiksoorten als vlier, braam, Amerikaanse vogelkers te vinden. In hoofdstuk 3 wordt het landschap verder beschreven.

Figuur 8: Een impressie van het landschap.

In het verleden is de locatie door menselijk handelen ontgonnen en aangepast voor agrarische doeleinden. Deze ontwikkeling is duidelijk te volgen op de kaart van 1900 (zie figuur 9), waar wegen en perceelsgrenzen zichtbaar zijn. Vanaf 1950 heeft het gebied verdere ontginning en verkaveling ondergaan tijdens de grote ruilverkaveling. Deze veranderingen zijn goed waarneembaar op de kaart van 1950 (zie figuur 10), waar het landschap verder is verkaveld en de eerste boerderijen zijn gebouwd. Na 1950 zijn er singels, houtwallen, bossen en erfbeplantingen aangelegd, zoals te zien is op de kaart van 1965 (zie figuur 11). Het bos aan de noordzijde is destijds gebruikt voor houtvoorziening en geriefhout. Sinds die tijd is het landschap relatief stabiel gebleven, met weinig verdere veranderingen.

Figuur 9: Historische kaart uit 1900. Het gebied is deels ontgonnen ten behoeve van de landbouw. Enkele delen zijn nog niet ontgonnen en waren nature nat.

Figuur 10: Historische kaart uit 1950. Het gebied is tijdens de grote ruilverkaveling verder ontgonnen en verkaveld. De natte terreindelen zijn ontwaterd en geschikt gemaakt voor moderne landbouw.

Figuur 11: Historische kaart uit 1965. Na de grote ruilkaveling is men enkele groene elementen als bos en singels aan gaan leggen

2.8 Aanwezige natuurwaarden

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) is geraadpleegd en daar is uit gebleken dat er geen soorten aanwezig zijn waar rekening mee gehouden moet worden.

2.9 Wegen, paden en waterlopen

Het perceel is bereikbaar via een inrit vanaf de Molenbinnenweg. Verder zijn er geen wegen, paden en waterlopen aanwezig die beperkingen opleggen aan de bosaanplant.

2.10 Kabels en leidingen

De Bosgroep heeft een oriëntatieverzoek gedaan bij het Kadaster over de ligging van kabels en leidingen. Uit dit oriëntatieverzoek blijken er geen kabels en leidingen in de percelen aanwezig te zijn.

2.11 Eisen vanuit de regeling

Hieronder worden de belangrijkste eisen vanuit de regeling weergegeven. Daarbij is het belangrijk dat er een positief advies ligt vanuit de gemeente om uiteindelijk een bestemmingsplanwijziging te realiseren. Tevens is ook het omgevingsmanagement beschreven in de vorm van overleg met de omwonenden. Verder komen overige eisen aan bod in de hierop volgende subparagrafen.

2.11.1 Bestemming

De gemeentelijke bestemming van de percelen is hoofdzakelijk 'Agrarisch' met de aanduiding 'Waarde – Archeologisch 4'. Het aanleggen van bos past binnen het bestemmingsplan van Gemeente Tubbergen.

2.11.2 Toestemming gemeente

Er heeft overleg plaatsgevonden met de gemeente Tubbergen en er is een schriftelijke intentieverklaring afgegeven op de voorgenomen plannen.

2.11.3 Overleg omwonenden

De omwonenden en belanghebbenden zijn op de hoogte van de voorgenomen maatregelen. Tijdens dit overleg was positief gereageerd op het voornemen tot bosaanleg. Achteraf is gebleken dat er toch weerstand is gekomen, waardoor het plan in verder overleg met de omwonenden is aangepast.

2.11.4 Aanplant inheemse soorten

De provincie eist dat er minimaal 60% inheemse soorten worden aangeplant. Ook vereist de provincie dat bosranden worden aangelegd mits mogelijk.

De wens is om 20% van de aanplant te laten bestaan uit autochtoon plantmateriaal van de Nederlandse Rassenlijst Bomen: er dient dan plantmateriaal te worden gebruikt waarvan de herkomst vermeld is in de meest recente Nederlandse Rassenlijst Bomen (zie www.rassenlijstbomen.nl). Daarbij dient materiaal gebruikt te worden uit een vergelijkbaar gebied/floradistrict (gebiedseigen soorten). Gedetailleerde informatie over aanwezig autochtoon materiaal is beschikbaar bij de genenbank voor bomen en struiken (www.genenbankbomenenstruiken.nl).

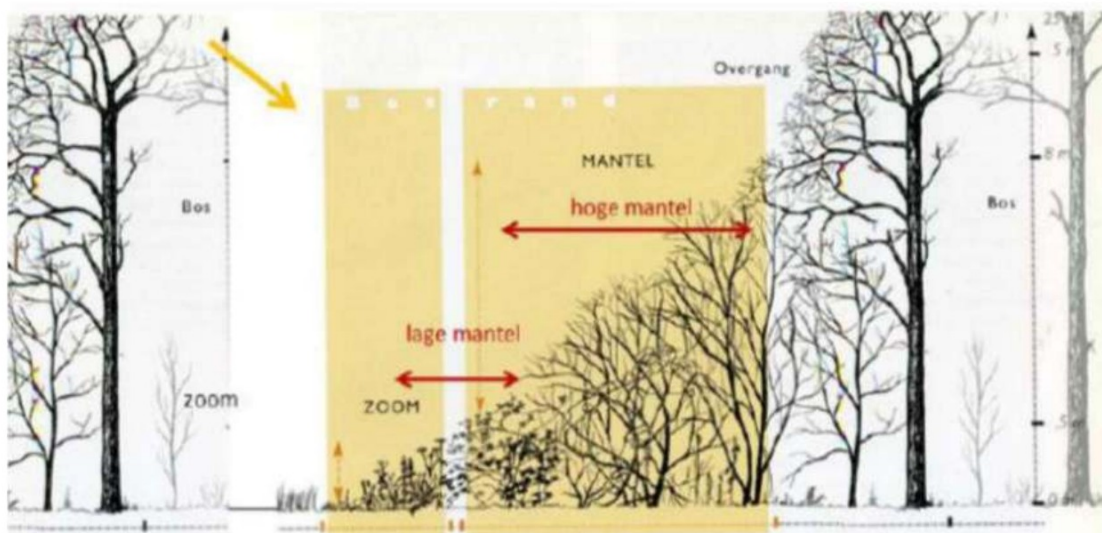
3 Inrichtingsplan

3.1 Landschappelijk inpassing

Aan de hand van de bestaande situatie en het heersende landschap wordt bepaald welke soorten bossen worden aangelegd. In de nabije omgeving zijn vooral inheemse boomsoorten zoals eik en berk, en struiksoorten zoals lijsterbes en vuilboom te vinden. Ook komt er veel Amerikaanse eik voor. Binnen het opgestelde inrichtingsplan is de beslissing genomen om naast eik ook boomsoorten aan te planten die klimaatbestendig zijn. Ongeveer de helft van de aangeplante boomvormers zal bestaan uit inheemse eik, omdat deze soort goed aansluit bij het bestaande landschap. Om risico's te spreiden, is besloten om naast de inheemse eik verschillende andere boomsoorten aan te planten, waardoor een gevarieerd bos ontstaat. Door de aanplant van bos en een meidoornhaag worden diverse groenelementen met elkaar verbonden, wat landschappelijk goed inpasbaar is. Bovendien waren er in het verleden veel rechtlijnige landschapselementen aanwezig in het gebied, waardoor het aan te leggen bos weer bijdraagt aan het typische kleinschalige Twentse landschap.

3.2 Aan te leggen bostypen

Op basis van de uitgangssituatie en het landschap wordt bepaald welke bostypen worden aangelegd. In de directe omgeving zijn vooral boomsoorten als eik en berk en struiksoorten als lijsterbes en vuilboom te vinden. Bij de aanleg van bos wordt ingespeeld op een zo hoog mogelijke toekomstbestendigheid door middel van individuele en groepsgewijze aanplant van zowel struik- als boomvormers en daarmee menging in soorten. Ook wordt rekening gehouden met het creëren van natuurlijke bosranden (zie figuur 12). Door hier nu goed rekening mee te houden wordt op langere termijn een structuurrijk bos ontwikkeld. Bijlage 2 laat het inrichtingsplan zien.

Figuur 12: Weergave van horizontale bosstructuur

Voor de inrichting van het bos is er gekeken naar verschillende factoren beschreven in hoofdstuk 2. Aan de hand van het bodemtype, hoogteligging en grondwatertrappen is het bostype en de daarbij horende boomsoorten bepaald.

De bodems jaarrond droog waarbij het bostype 'droog bos' van toepassing is. Een minimaal deel is in de winter relatief nat (GHG 40 cm onder maaiveld), dit is precies de locatie waar het voornemen is om een houtsingel te planten. Op deze locatie kunnen boomsoorten worden geplant die in de winterperiode een hogere en schommelende grondwaterstand kunnen doorstaan. Op de hogere terreindelen kunnen soorten worden aangeplant die goed gedijen op een zandgrond met een goede vochtvoorziening.

3.3 Beplantingsplan

Er wordt gekozen voor boomsoorten van droge (tot matig vochtige) terreinomstandigheden. Hieronder is op perceelniveau beschreven wat er wordt aangeplant.

Meidoornheg

Aan de noordzijde wordt een meidoornheg aangeplant. In overleg met de agrariër die het perceel erboven in eigendom heeft is besloten dat de heg niet hoger wordt dan 1,5 meter om negatieve invloeden van schaduwwerking te voorkomen. Hierdoor zal de heg minstens 1 keer per jaar geschoren moeten worden.

Bos

De oppervlakte van het aan te planten bos exclusief struweelrand is 1,33 hectare. Het bos wordt aangeplant met een plantafstand van 1,5 x 1,5 meter met de volgende soorten: zomereik, winterlinde, walnoot, zoete kers, acacia en tamme kastanje. In het bos komen nog twee zichtlijnen die in overleg met de gemeente en de westelijke bewoner tot stand zijn gekomen.

Struweelrand

De struweelrand zal veelal aan twee kanten van het bos worden aangeplant. Hierdoor ontstaat er een overgangsvegetatie naar het bos met bloeiende soorten die een aantrekkingskracht hebben op insecten. De struweelrand wordt aangeplant met: vlier, Gelderse roos, hazelaar, krent en wilde kardinaalsmuts.

Het bos inclusief de struweelrand is 2,1 hectare groot.

3.4 Eisen aan plantmateriaal

Om veilig te stellen dat het plantsoen van goede kwaliteit is, dient het plantmateriaal te voldoen aan NEN 4712 normering en NAK gecertificeerd plantsoen. Waar mogelijk komt het plantsoen van autochtone herkomst en is het biologisch geteeld.

3.5 Maatregelen

Om de percelen op de juiste manier te kunnen aanplanten dienen er voorbereidende maatregelen genomen te worden, alvorens over gegaan kan worden op de daadwerkelijke aanplant. Deze maatregelen komen terug in de begroting waar ze verder gespecificeerd zijn. De begroting geeft een raming van alle geschatte kosten.

3.5.1 Bodemvoorbereiding

Alle percelen bestaan uit grasland. Deze worden voorafgaand aan de aanplant gespitfreesd en ingezaaid met een kruidenmengsel. Dit om concurrentie van grassen en ongewenste kruiden te voorkomen.

3.5.2 Wildwerende maatregelen

Rondom de percelen wordt gebruik gemaakt van een wildwerend raster. Hiermee wordt het plantsoen beschermd tegen zowel vraat als veegschade door reewild.

3.5.3 Nazorg

Nadat het bos is aangeplant, is het noodzakelijk om nazorg te plegen. Er zal jaarlijks een controle worden uitgevoerd in de zomer om te inventariseren of de aanplant belemmerd wordt door aanwezige grassen en kruiden. Als het nodig is, wordt de beplanting vrij gemaaid van de concurrerende soorten. Daarnaast wordt indien noodzakelijk ingeboet. Bij dit inrichtingsplan wordt rekening gehouden met inboet van 10% zodat deze kosten ook binnen de subsidieregeling worden vergoed.

4 Toekomstige ecologische ontwikkeling

Een bos en bosesysteem ontwikkelen is een proces dat vele jaren duurt. Een bos kent verschillende leeftijdsfasen, met elk hun eigen bijdrage aan natuurwaarden. Het gaat om de jonge fase, dichte fase, stakenfase, volwassen fase en aftakelingsfase waarin veel boomholten ontstaan. De natuurwaarden van bos liggen in de structuren en habitats die worden geboden voor diersoorten. Insecten en ongewervelden vormen de basis van de voedselpiramide in bossen. Het gaat in een bosesysteem om enorm veel soorten. Hier profiteren vogels en zoogdieren van. Broedvogels en zoogdieren zijn soortgroepen waarvoor een bos belangrijke natuurwaarden heeft. Daarnaast zijn de natuurwaarden van bos gelegen in paddenstoelen en mossen en in de specifieke boskruiden en houtige gewassen, met de soorten die daarvan afhankelijk zijn.

In de jonge fase, in de eerste jaren waarin de jonge aanplant nog geen gesloten kroonbedekking heeft, heeft de ondergroei van (ruig) gras veel waarde voor kleine zoogdieren, broedvogels als patrijs en fazant en kan het een goed gebied worden voor voedsel zoekende vleermuizen en roofvogels (bijvoorbeeld buizerd en torenvalk).

In de dichte fase is sprake van een min of meer gesloten kroonlaag van lage bomen en struiken. Wat broedvogels betreft worden daarin de volgende soorten verwacht: Het begint met de groep van jong bos en struweel. Soorten als kneu, tuinfluiter, grasmus en de fitis houden van zeer jong bos en bosranden met struiken. Maar ook de spotvogel kan hier verschijnen. In jong bos of de struiklaag in volwassen bos zullen winterkoning, merel, roodborst, zanglijster en zwartkop gaan leven. Bij de stakenfase is het bos heel dicht en wint de hoogte. Er verschijnen ook soorten die zullen blijven en zowel in jong als oud bos kunnen leven, zoals houtduif, vink, koolmees en gaai. Een soort als de ransuil voelt zich hier ook thuis. Binnen dertig jaar komt het bos in de fase van opgaand bos. In opgaand bos met loofbomen vestigen zich soorten als grote lijster, tijaftjaf spreeuw en houtsnip.

Pas als de bomen een dikkere diameter (>30 cm) en ouderdom hebben kunnen hollenbroeders en spechten verschijnen. Deze diameters worden, soort en groeiplaats afhankelijk, na ongeveer 50 jaar bereikt. Dan zijn boomkruiper, boomklever en allerlei soorten spechten en mezen op termijn te verwachten. Bij voldoende rust en omvang van het bos gaan er ook soorten broeden als bosuil, sperwer, havik, buizerd en raaf, en de middelste bonte specht die pas in bossen verschijnt als er zwaar loofhout aanwezig is. Dit volwassen bos met voldoende holten is ook het leefgebied van vele soorten vleermuizen. Wat flora betreft kunnen op de langere termijn besdragende soorten zich vestigen zoals hulst, wilde kamperfoelie, klimop, lijsterbes en vuilboom. In de ondergroei is bijvoorbeeld gladde witbol en hondsdraf te verwachten. Ook braamstruwelen zullen zich ontwikkelen, die zijn op een zonnige plek zeer waardevol voor bosrandvlinders, zoals bont zandoogje. De kolonisatie van de meeste soorten boskruiden zal langzaam gaan, ook als bijvoorbeeld een bosplant als gewone salomonszegel, dalkruid, bosanemoon, grootbloemmuur of witsporig bosviooltje al in de nabijheid aanwezig is.

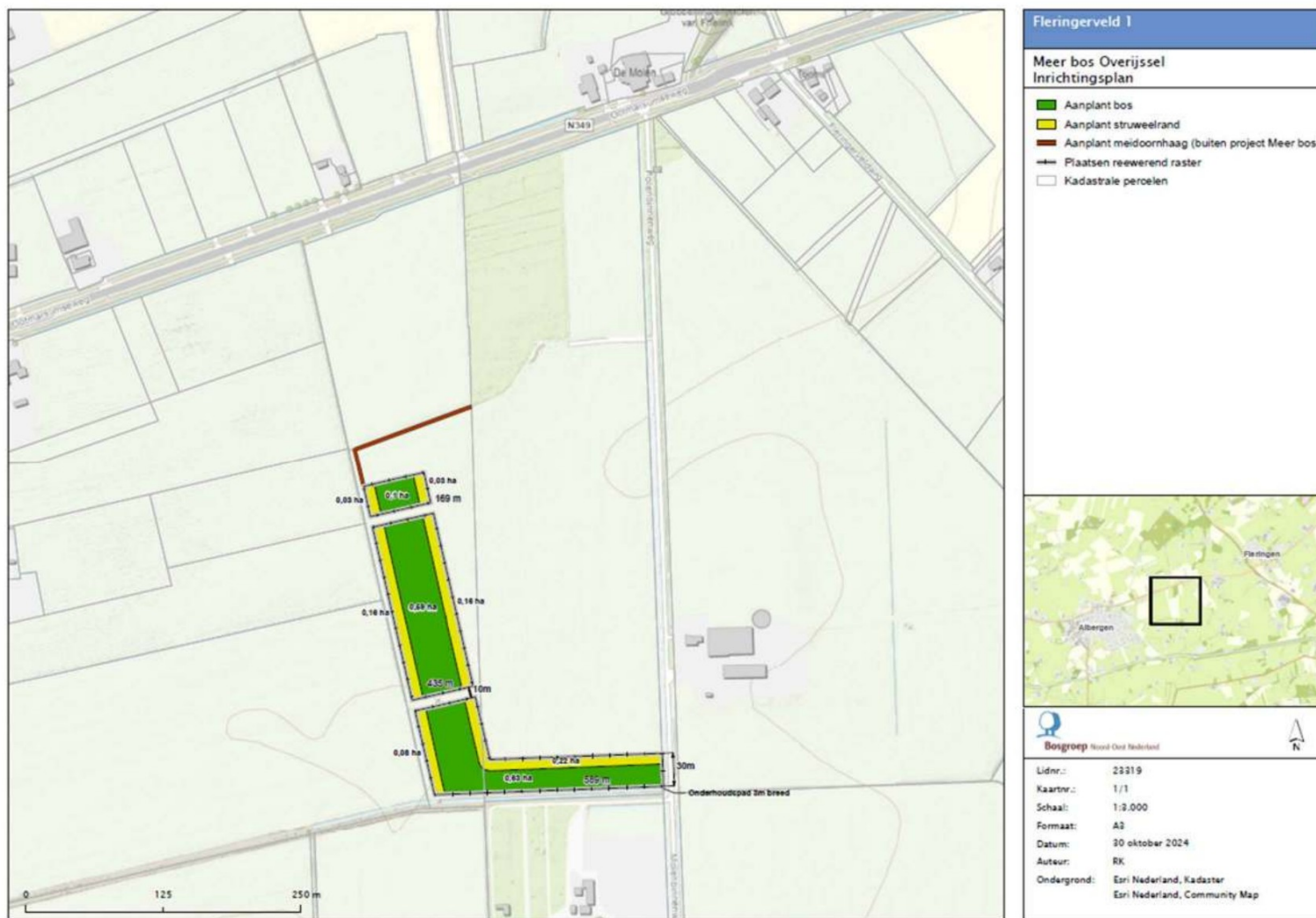

Bijlage 1 Kadastrale situatie

Bijlage 2 Inrichtingsplan

Bijlage 3 **Beplantingsplan**

Meidoornhaag	Tweestijlige meidoorn
--------------	-----------------------

Struweelrand	Vlier
--------------	-------

	Gelderse roos
--	---------------

	Hazellaar
--	-----------

	Krent
--	-------

	Wilde kardinaalsmuts
--	----------------------

Bos	Zomereik
-----	----------

	Walnoot
--	---------

	Zoete kers
--	------------

	Winterlinde
--	-------------

	Accacia
--	---------

	Tamme kastanje
--	----------------

